Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 23ης Οκτωβρίου 2025*

«Αίτηση αναιρέσεως – Ανταγωνισμός – Άρθρο 101 ΣΛΕΕ – Συμπράξεις – Αγορά modafinil – Συμφωνία φιλικού διακανονισμού μεταξύ δύο φαρμακευτικών εταιριών σχετικά με διπλώματα ευρεσιτεχνίας με σκοπό την καθυστέρηση διάθεσης στην αγορά γενόσημης εκδοχής της μοδαφινίλης – Απόφαση διαπιστώνουσα παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ – Κριτήρια εκτιμήσεως – Περιορισμός ως εκ του αντικειμένου»

Στην υπόθεση C-2/24 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 4 Ιανουαρίου 2024,

Teva Pharmaceutical Industries Ltd, με έδρα την Petah Tikva (Ισραήλ),

Cephalon Inc., με έδρα το West Chester (Ηνωμένες Πολιτείες),

εκπροσωπούμενες από τους S. Ortoli και D. Tayar, avocats,

αναιρεσείουσες,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τον G. Conte, τον T. Franchoo και την C. Sjödin, και στη συνέχεια από τους G. Conte και T. Franchoo,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Jarukaitis, πρόεδρο τμήματος, M. Condinanzi και N. Jääskinen (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Μαρτίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 18ης Οκτωβρίου 2023, Teva Pharmaceutical Industries και Cephalon κατά Επιτροπής (T-74/21, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2023:651), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή τους με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2020) 8153 final της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 26ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση AT.39686-CEPHALON) (στο εξής: επίμαχη απόφαση) και, επικουρικώς, τη διαγραφή ή τη μείωση του προστίμου το οποίο τους επιβλήθηκε με την επίμαχη απόφαση.

Ιστορικό της διαφοράς

2 Για τις ανάγκες της υπό κρίση διαδικασίας, το ιστορικό της διαφοράς, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 2 έως 23 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.

3 Η Cephalon Inc. είναι βιοφαρμακευτική εταιρία με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες, η οποία προμηθεύει τόσο πρωτότυπα όσο και γενόσημα φάρμακα παγκοσμίως. Οι κύριες δραστηριότητες της Cephalon περιλαμβάνουν την έρευνα και την ανάπτυξη καθώς και τη διάθεση στην αγορά φαρμάκων, με ιδιαίτερη έμφαση στις διαταραχές του κεντρικού νευρικού συστήματος.

4 Η Teva Pharmaceutical Industries Ltd (στο εξής: Teva) είναι πολυεθνική φαρμακευτική εταιρία η οποία δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη, παραγωγή και εμπορία γενόσημων φαρμάκων, καθώς και καινοτόμων και εξειδικευμένων φαρμακευτικών προϊόντων, δραστικών φαρμακευτικών ουσιών και προϊόντων που πωλούνται ελεύθερα.

5 Τον Οκτώβριο του 2011, μετά την έγκριση από την Επιτροπή της κοινοποιηθείσας συγκέντρωσης, με την απόφαση C(2011) 7435 final (υπόθεση COMP/M. 6258 – Teva/Cephalon), της 13ης Οκτωβρίου 2011, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων) (ΕΕ 2004, L 24, σ. 1) (στο εξής: απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης), η Cephalon εξαγοράστηκε από την Teva.

Το επίμαχο προϊόν και τα σχετικά με αυτό διπλώματα ευρεσιτεχνίας

6 Το επίμαχο προϊόν αντιστοιχεί στα φάρμακα που περιέχουν τη δραστική φαρμακευτική ουσία (στο εξής: ΔΦΟ) η οποία είναι γνωστή ως «modafinil» (μοδαφινίλη). Η μοδαφινίλη, που ανακαλύφθηκε το 1976 από τη Lafon, μια γαλλική φαρμακευτική εταιρεία, είναι ένας διεγερτικός παράγοντας μακράς δράσης που προάγει την εγρήγορση και χρησιμοποιείται για τη θεραπεία ορισμένων διαταραχών του ύπνου.

7 Το 1993 η Cephalon απέκτησε τα αποκλειστικά δικαιώματα επί της μοδαφινίλης και, το 1997, η επιχείρηση αυτή άρχισε να πωλεί μοδαφινίλη υπό το σήμα Provigil στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το 2005 πωλούσε μοδαφινίλη σε διάφορες χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

8 Όσον αφορά τον ΕΟΧ, τα διάφορα εθνικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Cephalon για τη ΔΦΟ μοδαφινίλη έληξαν το αργότερο στη διάρκεια του 2003, ενώ η προστασία των δεδομένων σχετικά με την εν λόγω ΔΦΟ έληξε το αργότερο στη διάρκεια του 2005.

9 Μολονότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για το μόριο μοδαφινίλης είχαν λήξει, η Cephalon εξακολουθούσε να είναι κάτοχος δευτερογενών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για το μέγεθος των σωματιδίων και άλλων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σχετικών με τη μοδαφινίλη με ημερομηνία λήξεως στον ΕΟΧ κατά τη διάρκεια του 2015.

10 Το φάρμακο Provigil ήταν το σημαντικότερο προϊόν του χαρτοφυλακίου της Cephalon από την άποψη των πωλήσεων. Ενόψει της εισόδου, στο εγγύς μέλλον, γενόσημων προϊόντων στην αγορά και προκειμένου να προστατεύσει τις δραστηριότητές της στον οικείο τομέα, η Cephalon ανέπτυξε, με βάση τη ΔΦΟ μοδαφινίλη, ένα προϊόν δεύτερης γενιάς, με την ονομασία «Nuvigil», το οποίο σχεδίαζε να διαθέσει στην αγορά προς αντικατάσταση σταδιακά του Provigil από το 2006, αρχικώς στις Ηνωμένες Πολιτείες και εν συνεχεία στον ΕΟΧ. Επιπλέον, η Cephalon σχεδίαζε να θέσει σε κυκλοφορία στην αγορά ένα άλλο φάρμακο με βάση τη μοδαφινίλη, υπό την ονομασία «Sparlon». Τελικά, η Cephalon δεν κυκλοφόρησε ούτε το Nuvigil ούτε το Sparlon στον ΕΟΧ.

11 Στα τέλη του 2002, όταν τέσσερις εταιρίες του τομέα των γενοσήμων, μεταξύ των οποίων και η Teva, ζήτησαν να λάβουν διοικητική έγκριση για τη διάθεση στην αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών των γενόσημων προϊόντων τους μοδαφινίλης, η Cephalon κίνησε διαδικασία για προσβολή διπλώματος ευρεσιτεχνίας στις Ηνωμένες Πολιτείες.

12 Τον Ιούνιο του 2005 η Teva έθεσε σε κυκλοφορία το δικό της γενόσημο προϊόν μοδαφινίλης στο Ηνωμένο Βασίλειο.

13 Στις 6 Ιουλίου 2005, κατόπιν ανταλλαγής επιστολών, η Cephalon κίνησε ένδικη διαδικασία κατά της Teva σχετικά με διπλώματα ευρεσιτεχνίας ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales) [ανώτερο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία), Ηνωμένο Βασίλειο] και ζήτησε την έκδοση προσωρινής διαταγής προκειμένου να απαγορευθεί στην Teva η πώληση του γενόσημου προϊόντος της στο Ηνωμένο Βασίλειο. Εν συνεχεία, η Teva άσκησε ανταγωγή με αίτημα την κήρυξη ακυρότητας.

14 Πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση επί της αιτήσεως για την έκδοση προσωρινής διαταγής, που είχε οριστεί για τις 11 Ιουλίου 2005, η Teva δέχθηκε να παύσει να πωλεί γενόσημα προϊόντα μοδαφινίλης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε αντάλλαγμα, η Cephalon δέχθηκε να παράσχει εγγύηση ύψους 2,1 εκατομμυρίων λιρών στερλινών (GBP) (ήτοι περίπου 3,07 εκατομμυρίων ευρώ) για την περίπτωση που η Teva θα δικαιωνόταν κατά την ένδικη διαδικασία και θα μπορούσε να αξιώσει αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη.

15 Οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας φιλικού διακανονισμού άρχισαν στα τέλη Νοεμβρίου 2005.

Η συμφωνία διακανονισμού

16 Στις 8 Δεκεμβρίου 2005 η Cephalon και η Teva συνήψαν συμφωνία φιλικού διακανονισμού (στο εξής: συμφωνία διακανονισμού). Η εν λόγω συμφωνία συνήφθη επίσης για τις θυγατρικές τους και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Δεκεμβρίου 2005.

17 Στους όρους της συμφωνίας διακανονισμού προβλεπόταν, μεταξύ άλλων, ότι, δυνάμει του άρθρου 2, η Teva δεσμευόταν να μην εισέλθει κατά τρόπο ανεξάρτητο και να μην ανταγωνίζεται την Cephalon στην αγορά μοδαφινίλης (στο εξής: ρήτρα μη ανταγωνισμού), καθώς επίσης να μην προσβάλει τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Cephalon σχετικά με τη μοδαφινίλη (στο εξής: ρήτρα μη αμφισβητήσεως) (στο εξής, από κοινού: περιοριστικές ρήτρες).

18 Τα άρθρα 2.2 έως 2.6 της συμφωνίας διακανονισμού περιλάμβαναν μια σειρά συναλλαγών που αφορούσαν:

– άδεια από την Teva στην Cephalon για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας της Teva·

– άδεια από την Cephalon στην Teva για τη χρήση των λεγόμενων δεδομένων «CEP1347», τα οποία αναπτύχθηκαν με τη συνεργασία της Cephalon στο πλαίσιο μελετών για τη θεραπεία της νόσου του Πάρκινσον·

– την προμήθεια από την Teva στην Cephalon της ΔΦΟ μοδαφινίλη·

– πληρωμές από την Cephalon στην Teva για την αποφυγή δικαστικών εξόδων·

– διανομή από την Teva των προϊόντων της Cephalon στο Ηνωμένο Βασίλειο.

19 Ομοίως, η συμφωνία διακανονισμού προέβλεπε, στο άρθρο 3, δικαιώματα γενόσημου υπέρ της Teva. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, η Cephalon χορηγούσε στην Teva μη αποκλειστική άδεια για την κυκλοφορία του γενόσημου προϊόντος της μοδαφινίλης στην αγορά, συμπεριλαμβανομένου του ΕΟΧ, από το 2012 (ή νωρίτερα, σε περίπτωση που οποιαδήποτε άλλη οντότητα διέθετε στην αγορά ένα γενόσημο προϊόν μοδαφινίλης).

20 Σύμφωνα με το άρθρο 4 της συμφωνίας διακανονισμού, η Teva και η Cephalon δεσμεύονταν να θέσουν αμέσως τέλος στις ένδικες διαφορές τους σχετικά με τη μοδαφινίλη στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

21 Η συμφωνία διακανονισμού περιλάμβανε επίσης τα ποσά ή δικαιώματα που σχετίζονται με τις διάφορες συναλλαγές που μνημονεύονται στις σκέψεις 17 και 18 της παρούσας αποφάσεως.

Η επίμαχη απόφαση

22 Στις 26 Νοεμβρίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε την επίμαχη απόφαση.

23 Με την εν λόγω απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι νυν αναιρεσείουσες, μετέχοντας στη συμφωνία διακανονισμού στον φαρμακευτικό τομέα με αντάλλαγμα αντίστροφη πληρωμή, είχαν παραβεί το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

24 Για την ως άνω παράβαση, η Επιτροπή επέβαλε στην Cephalon και στην Teva πρόστιμα, αντιστοίχως, ύψους 30 480 000 ευρώ και 30 000 000 ευρώ (άρθρο 2 της επίμαχης αποφάσεως).

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

25 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 5 Φεβρουαρίου 2021, οι Teva και Cephalon ζήτησαν την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως και, επικουρικώς, τη διαγραφή ή τη μείωση του ποσού των προστίμων.

26 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι νυν αναιρεσείουσες προέβαλαν τέσσερις λόγους ακυρώσεως.

27 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, κατά πρώτον, τον πρώτο λόγο ακυρώσεως ο οποίος αφορούσε πλάνη περί το δίκαιο και περί τα πράγματα, στο μέτρο που η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει τη συμφωνία διακανονισμού ως περιορισμό του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου (σκέψεις 27 έως 205 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

28 Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις αιτιάσεις σχετικά με τη μη εφαρμογή του κατάλληλου νομικού κριτηρίου (σκέψεις 30 έως 57 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

29 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που διαμορφώθηκε με την απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2020, Generics (UK) κ.λπ. [C-307/18, στο εξής: απόφαση Generics (UK), EU:C:2020:52], ο χαρακτηρισμός μιας συμφωνίας ως περιορισμού ως εκ του αντικειμένου απαιτεί σφαιρική εκτίμηση περιλαμβάνουσα τα συμφέροντα και τα κίνητρα των ενδιαφερομένων μερών, προκειμένου να εξακριβωθεί αν οι εμπορικές συναλλαγές που περιλαμβάνονταν σε συμφωνία διακανονισμού μπορούσαν να έχουν άλλη εξήγηση, πέραν του εμπορικού συμφέροντος τόσο του δικαιούχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας όσο και του φερόμενου ως προσβάλλοντος το εν λόγω δίπλωμα να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό (σκέψεις 37 έως 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Επομένως, η Επιτροπή όφειλε να εξακριβώσει αν οι εμπορικές συναλλαγές τις οποίες αφορούσε η συμφωνία διακανονισμού θα μπορούσαν να έχουν συναφθεί με τόσο ευνοϊκούς όρους και χωρίς τις περιοριστικές ρήτρες. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, αν η Επιτροπή είναι σε θέση να αποδείξει ότι οι επίμαχες συναλλαγές δεν θα είχαν συναφθεί ή δεν θα είχαν συναφθεί με τόσο ευνοϊκούς όρους αν δεν υπήρχαν οι εν λόγω ρήτρες, μπορεί εξ αυτού να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι εν λόγω συναλλαγές δεν μπορούν να έχουν άλλη εξήγηση πέραν του εμπορικού συμφέροντος του δικαιούχου του επίμαχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας και του φερόμενου ως προσβάλλοντος το εν λόγω δίπλωμα να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό (σκέψη 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

30 Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι το νομικό κριτήριο που εφάρμοσε η Επιτροπή δεν ισοδυναμούσε με ανάλυση αντιπαραδείγματος η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της εκτίμησης των συμφωνιών ως περιορισμού ως εκ του αποτελέσματος (σκέψη 47 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

31 Συγκεκριμένα, κατά το Γενικό Δικαστήριο, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η εκτίμηση που πρέπει να πραγματοποιηθεί προκειμένου να καθοριστεί εάν μια συμφωνία εμπίπτει ή όχι στον χαρακτηρισμό του «περιορισμού ως εκ του αντικειμένου» αποσκοπεί όχι στον εντοπισμό και την ποσοτικοποίηση των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων μιας πρακτικής, αλλά αποκλειστικώς στον καθορισμό της αντικειμενικής σοβαρότητάς της, η οποία μπορεί ακριβώς να δικαιολογήσει ότι δεν χρειάζεται να εκτιμηθούν τα αποτελέσματά της (σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

32 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το γεγονός ότι η εκτίμηση αυτή πρέπει να πραγματοποιείται, κατά περίπτωση, κατόπιν λεπτομερούς ανάλυσης της οικείας συμφωνίας και ιδίως του χαρακτήρα κινήτρου που έχουν οι προβλεπόμενες από αυτήν μεταβιβάσεις αξιών, αλλά και των σκοπών που επιδιώκει και του οικονομικού και νομικού πλαισίου στο οποίο η συμφωνία αυτή εντάσσεται δεν προϋποθέτει εκτίμηση των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων της εν λόγω συμφωνίας στην αγορά. Προϋποθέτει απλώς σφαιρική και ενδελεχή εκτίμηση των ίδιων των πολύπλοκων συμφωνιών, προκειμένου όχι μόνο να αποκλεισθεί ο χαρακτηρισμός τους ως «περιορισμών ως εκ του αντικειμένου», οσάκις προκύπτει αμφιβολία ως προς τον αρκούντως επιβλαβή για τον ανταγωνισμό χαρακτήρα τους, αλλά και προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να αποκλεισθεί ο ίδιος αυτός χαρακτηρισμός για κάποιες συμφωνίες λόγω και μόνον της πολυπλοκότητάς τους, μολονότι η ενδελεχής ανάλυσή τους καταδεικνύει ότι αυτές είναι, αντικειμενικώς, αρκούντως επιβλαβείς για τον ανταγωνισμό (σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

33 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις αιτιάσεις σχετικά με την ύπαρξη άλλης εύλογης εξηγήσεως όσον αφορά τις συναλλαγές που συνήφθησαν στο πλαίσιο της συμφωνίας διακανονισμού, πέραν του ότι αποτελούσαν απλώς αντάλλαγμα για τις περιοριστικές ρήτρες (σκέψεις 58 έως 166 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

34 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις αιτιάσεις σχετικά με το κριτήριο που θεσπίστηκε με την απόφαση Generics (UK) και αφορά την ύπαρξη θετικών για τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων, αποδεδειγμένων, ασκούντων επιρροή, προσιδιαζόντων στην οικεία συμφωνία και αρκούντως σημαντικών (σκέψεις 167 έως 191 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

35 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά τα επιχειρήματα που στηρίζονται στην απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης, ότι το πλαίσιο αναφοράς της εν λόγω αποφάσεως είναι διαφορετικό από εκείνο στο οποίο στηρίζεται η ανάλυση της συμφωνίας διακανονισμού υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Ενώ στην επίμαχη απόφαση η Επιτροπή αξιολόγησε τον περιορισμό του ανταγωνισμού τον οποίο προκάλεσε η συμφωνία διακανονισμού και συνέκρινε τον αντίκτυπό του με ένα σενάριο αντιπαραδείγματος στο οποίο η συμφωνία διακανονισμού δεν θα είχε συναφθεί, η απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης λαμβάνει ως δεδομένη τη συμφωνία διακανονισμού και αξιολογεί τον πιθανό αντίκτυπο της συγκέντρωσης των μερών επί του ανταγωνισμού στο άμεσο μέλλον βάσει των κανόνων της Ένωσης για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων, από το 2011 και μετά (σκέψη 182 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

36 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή έκρινε, με την απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης, ότι η Teva εξακολουθούσε, μετά και παρά τη σύναψη της συμφωνίας διακανονισμού, να είναι ο πιθανότερος ανταγωνιστής της Cephalon δεν σημαίνει ότι θεώρησε ότι τα δικαιώματα γενόσημου της Teva είχαν θετικό για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα (σκέψη 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

37 Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις αιτιάσεις σχετικά με την πλάνη στην οποία φέρεται να υπέπεσε η Επιτροπή κατά την εκτίμηση του οικονομικού και νομικού πλαισίου της συμφωνίας διακανονισμού (σκέψεις 192 έως 205 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

38 Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίο προβαλλόταν πλάνη κατά το μέρος που η Επιτροπή χαρακτήρισε τη συμφωνία διακανονισμού ως περιορισμό ως εκ του αποτελέσματος, καθόσον η Επιτροπή στηρίχθηκε αποκλειστικά στα δυνητικά αποτελέσματα της συμφωνίας διακανονισμού (σκέψεις 206 έως 255 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

39 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι, κατά πάγια νομολογία, είναι δυνατόν να ληφθεί ως βάση ο δυνητικός ανταγωνισμός που αντιπροσωπεύει ένας δυνητικός νεοεισερχόμενος στην αγορά ανταγωνιστής, ο οποίος εκτοπίζεται με την επίμαχη συμφωνία, και η δομή της σχετικής αγοράς και ότι το άρθρο 101 ΣΛΕΕ αποσκοπεί στην προστασία όχι μόνον του πραγματικού, αλλά και του δυνητικού ανταγωνισμού (σκέψεις 227 έως 229 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

40 Κατά τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον τρίτο και τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, τους οποίους προέβαλαν επικουρικώς οι νυν αναιρεσείουσες και οι οποίοι αφορούσαν, αντιστοίχως, εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και τα επιβληθέντα σε αυτές πρόστιμα (σκέψεις 256 έως 307 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

41 Κατά τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα των νυν αναιρεσειουσών περί διαγραφής ή μειώσεως του ποσού των επιβληθέντων προστίμων (σκέψεις 308 έως 311 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

42 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε στο σύνολό της την προσφυγή των νυν αναιρεσειουσών.

Τα αιτήματα των διαδίκων στην αναιρετική διαδικασία

43 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες ζητούν από το Δικαστήριο:

– να κρίνει την αίτηση αναιρέσεως παραδεκτή και βάσιμη,

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

– να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου αυτό να αποφανθεί εκ νέου, εκτός αν το Δικαστήριο κρίνει ότι διαθέτει επαρκή στοιχεία για να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση της Επιτροπής,

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

44 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει τις αναιρεσείουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

45 Προς στήριξη της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν δύο λόγους αναιρέσεως:

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του νομικού κριτηρίου που απορρέει από την απόφαση Generics (UK) προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου

46 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε εσφαλμένως το νομικό κριτήριο που απορρέει από την απόφαση Generics (UK), προκειμένου να διαπιστώσει την ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου στο πλαίσιο συμφωνίας φιλικού διακανονισμού.

47 Το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού αναιρέσεως αφορά την ερμηνεία από το Γενικό Δικαστήριο της πρώτης πτυχής του εν λόγω κριτηρίου, η οποία παρατίθεται στη σκέψη 87 της ανωτέρω αποφάσεως και κατά την οποία ο χαρακτηρισμός του περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου πρέπει να γίνεται δεκτός όταν από την ανάλυση της οικείας συμφωνίας διακανονισμού προκύπτει ότι οι προβλεπόμενες από αυτήν μεταβιβάσεις αξίας εξηγούνται αποκλειστικώς από το εμπορικό συμφέρον τόσο του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας όσο και του φερόμενου ως προσβάλλοντος το δίπλωμα να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό. Το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως αφορά τη δεύτερη πτυχή του εν λόγω κριτηρίου, η οποία εκτίθεται στη σκέψη 111 της ως άνω αποφάσεως και κατά την οποία οι συμφωνίες διακανονισμού που συνοδεύονται από αποδεδειγμένα θετικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα ικανά να δημιουργήσουν εύλογες αμφιβολίες ως προς τον αρκούντως επιβλαβή για τον ανταγωνισμό χαρακτήρα τους δεν μπορούν να συνιστούν περιορισμούς ως εκ του αντικειμένου.

Επί του πρώτου σκέλους, το οποίο αφορά εσφαλμένη εφαρμογή της πρώτης πτυχής του νομικού κριτηρίου που θεσπίστηκε με την απόφαση Generics (UK)

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

48 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες βάλλουν κατά των σκέψεων 45 έως 47 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

49 Πρώτον, το νομικό κριτήριο που χρησιμοποιήθηκε στις σκέψεις 46 και 47 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι αντίθετο προς τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση Generics (UK) και ισοδυναμεί με ανάλυση αντιπαραδείγματος η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της εκτίμησης των συμφωνιών ως περιορισμού ως εκ του αποτελέσματος.

50 Στο πλαίσιο αυτό, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν διευκρίνισε τον λόγο για τον οποίο το νομικό κριτήριο που διατύπωσε η Επιτροπή στην επίμαχη απόφαση δεν ισοδυναμεί, στην πραγματικότητα, με ανάλυση αντιπαραδείγματος η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της εκτίμησης των συμφωνιών ως περιορισμού ως εκ του αποτελέσματος. Επιπλέον, το κριτήριο το οποίο επικύρωσε το Γενικό Δικαστήριο απαιτεί, στην πραγματικότητα, να εκτιμάται,

για κάθε εμπορική συναλλαγή, αν μια τέτοια συναλλαγή θα είχε πράγματι συναφθεί ή αν θα είχε συναφθεί με τους ίδιους όρους, χωρίς τη συμφωνία διακανονισμού στο σύνολό της, όπερ είναι αντίθετο προς τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση Generics (UK).

51 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διατύπωσε έναν νομικό κανόνα αυστηρότερο από εκείνον ο οποίος τέθηκε στο πλαίσιο της αποφάσεως Generics (UK).

52 Οι αναιρεσείουσες υπενθυμίζουν ότι, σύμφωνα με την απόφαση Generics (UK), μια συμφωνία φιλικού διακανονισμού συνιστά συμφωνία έχουσα ως αντικείμενο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, εφόσον από το σύνολο των διαθέσιμων στοιχείων προκύπτει ότι οι μεταβιβάσεις αξίας εξηγούνται αποκλειστικά από το εμπορικό συμφέρον των μερών της συμφωνίας αυτής να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό. Επιπλέον, από την εν λόγω απόφαση προκύπτει ότι, για να μην εμπίπτουν τέτοιες μεταβιβάσεις αξίας στον ορισμό της συμφωνίας που περιορίζει τον ανταγωνισμό ως εκ του αντικειμένου, αρκεί οι μεταβιβάσεις αυτές να έχουν εύλογη εναλλακτική εξήγηση.

53 Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι η Επιτροπή όφειλε να εξακριβώσει αν οι εμπορικές συναλλαγές τις οποίες αφορά η συμφωνία διακανονισμού θα μπορούσαν επίσης να έχουν συναφθεί, με εξίσου ευνοϊκούς όρους, αν δεν υπήρχαν οι περιοριστικές ρήτρες, όχι μόνον παραμόρφωσε το κριτήριο το οποίο καθιερώθηκε με τη νομολογία του Δικαστηρίου, αλλά επίσης αντέστρεψε το βάρος αποδείξεως, γεγονός το οποίο αντιβαίνει στη νομολογία αυτή.

54 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε ένα κριτήριο με το οποίο οι διάδικοι ήταν αδύνατο να συμμορφωθούν, όπερ αντιβαίνει στη νομολογία που διαμορφώθηκε με την απόφαση Generics (UK).

55 Οι αναιρεσείουσες προσάπτουν συναφώς στο Γενικό Δικαστήριο ότι εφάρμοσε εσφαλμένως το κριτήριο που διατυπώνεται στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκειμένου να εξακριβώσει αν οι εμπορικές συναλλαγές που περιλαμβάνονται σε μια συμφωνία διακανονισμού μπορούσαν να έχουν άλλη εξήγηση πέραν του εμπορικού συμφέροντος, τόσο του δικαιούχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας όσο και του φερόμενου ως προσβάλλοντος το δίπλωμα, να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό.

56 Οι αναιρεσείουσες υπογραμμίζουν ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας διακανονισμού, εμπλέκονταν σε ένδικες διαφορές σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Cephalon που προστατεύουν τη μοδαφινίλη και ότι, «ελλείψει της συμφωνίας διακανονισμού», η ένδικη διαφορά μεταξύ των μερών θα είχε συνεχιστεί. Σε μια τέτοια περίπτωση, η Cephalon δεν θα είχε κανένα συμφέρον να συνάψει οποιαδήποτε εμπορική συναλλαγή με την Teva σχετικά με το αντικείμενο της διαφοράς και δεν θα είχε ιδιαίτερο συμφέρον να συνάψει την παραμικρή συμφωνία, όπως η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε με την αιτιολογική σκέψη 794 της επίμαχης αποφάσεως.

57 Ωστόσο ένα κριτήριο, όπως αυτό το οποίο εφάρμοσε το Γενικό Δικαστήριο, αποκλείει κατ’ ανάγκην τη σύναψη εμπορικών συναλλαγών συγχρόνως με μια συμφωνία διακανονισμού, γεγονός το οποίο αντιβαίνει στη νομολογία που διαμορφώθηκε με την απόφαση Generics (UK).

58 Κατά τις αναιρεσείουσες, το κρίσιμο ζήτημα το οποίο έπρεπε να εξετασθεί σε αυτό το πλαίσιο ήταν κατά πόσον, σε περίπτωση που γινόταν δεκτό ότι η Teva και η Cephalon είχαν προβεί σε διακανονισμό της διαφοράς τους, καθεμιά από τις εμπορικές συναλλαγές μπορούσε ευλόγως να εξηγηθεί.

59 Η Επιτροπή φρονεί ότι το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

60 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες βάλλουν κατά των σκέψεων 45 έως 47 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και, ειδικότερα, κατά του νομικού κριτηρίου που χρησιμοποίησε το Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να χαρακτηρίσει τις δεσμεύσεις περί μη ανταγωνισμού και μη αμφισβητήσεως που ανελήφθησαν στο πλαίσιο της συμφωνίας διακανονισμού ως περιορισμούς του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου.

61 Κατ’ αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι συμφωνίες φιλικού διακανονισμού με τις οποίες ένας υποψήφιος για την είσοδο σε αγορά παρασκευαστής γενόσημων φαρμάκων αναγνωρίζει, τουλάχιστον προσωρινά, το κύρος διπλώματος ευρεσιτεχνίας που κατέχει παρασκευαστής πρωτότυπων φαρμάκων και δεσμεύεται, ως εκ τούτου, να μην το αμφισβητήσει ούτε να εισέλθει στη σχετική αγορά δύνανται να έχουν περιοριστικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, δεδομένου ότι η αμφισβήτηση του κύρους και της εμβέλειας ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι συμφυής προς τη λειτουργία του ανταγωνισμού στους τομείς όπου υπάρχουν αποκλειστικά δικαιώματα για τεχνολογίες [αποφάσεις Generics (UK), σκέψη 81, και της 27ης Ιουνίου 2024, Servier κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψη 293].

62 Πράγματι, ο παρασκευαστής γενόσημων φαρμάκων μπορεί, αφού αξιολογήσει τις πιθανότητές του να δικαιωθεί στην ένδικη διαδικασία μεταξύ αυτού και του παρασκευαστή του οικείου πρωτότυπου φαρμάκου, να αποφασίσει να μην εισέλθει στη σχετική αγορά και να συνάψει με αυτόν συμφωνία για τον φιλικό διακανονισμό της εν λόγω διαδικασίας (απόφαση της 27ης Ιουνίου 2024, Servier κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψη 163 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

63 Ωστόσο, μια τέτοια συμφωνία δεν μπορεί να θεωρηθεί, σε όλες τις περιπτώσεις, ως περιορισμός ως εκ του αντικειμένου, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Το γεγονός ότι η συμφωνία αυτή συνοδεύεται από μεταβιβάσεις αξίας από τον παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων προς τον παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων δεν συνιστά επαρκή λόγο για να χαρακτηρισθεί ως περιορισμός ως εκ του αντικειμένου, δεδομένου ότι οι εν λόγω μεταβιβάσεις αξίας μπορούν να αποδειχθούν δικαιολογημένες. Τέτοια περίπτωση μπορεί να συντρέχει όταν ο παρασκευαστής γενόσημων φαρμάκων λαμβάνει από τον παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων ποσά που αντιστοιχούν πράγματι στην αντιστάθμιση των εξόδων ή της διατάραξης της ομαλής λειτουργίας που συνεπάγεται η μεταξύ τους διαφορά ή ποσά που αντιστοιχούν σε αμοιβή για την πραγματική παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στον παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων (απόφαση της 27ης Ιουνίου 2024, Servier κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψη 163 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

64 Κατά συνέπεια, όταν συμφωνία φιλικού διακανονισμού ένδικης διαφοράς σχετικής με το κύρος διπλώματος ευρεσιτεχνίας μεταξύ παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων και παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων, κατόχου του διπλώματος αυτού, συνοδεύεται από μεταβιβάσεις αξίας από τον παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων προς τον παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων,

πρέπει να εξακριβωθεί, σε πρώτο στάδιο, αν το καθαρό όφελος των μεταβιβάσεων αυτών μπορεί να δικαιολογηθεί πλήρως, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 62 και 63 της παρούσας αποφάσεως, από την ανάγκη αντιστάθμισης των εξόδων ή της ταλαιπωρίας που συνδέονται με τη διαφορά αυτή, όπως είναι τα έξοδα και οι αμοιβές των συμβούλων του δεύτερου αυτού παρασκευαστή, ή από την ανάγκη να καταβληθεί αμοιβή για την πραγματική και αποδεδειγμένη προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών από τον ίδιο προς τον παρασκευαστή του πρωτότυπου φαρμάκου. Πράγματι, ο φιλικός διακανονισμός μιας τέτοιας διαφοράς συνεπάγεται ότι ο παρασκευαστής γενόσημων φαρμάκων αναγνωρίζει το κύρος του επίμαχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας, διότι παύει να το αμφισβητεί. Επομένως, στο πλαίσιο «αντίστροφης» πληρωμής, από τον παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων υπέρ του παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων, μόνον η ανάληψη των ως άνω δαπανών ή η καταβολή αμοιβής για τα ως άνω παρασχεθέντα αγαθά ή υπηρεσίες μπορεί να θεωρηθεί συνεπής προς μια τέτοια αναγνώριση και, ως εκ τούτου, δυνάμενη να δικαιολογηθεί υπό το πρίσμα του ανταγωνισμού (απόφαση της 27ης Ιουνίου 2024, Servier κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψη 164 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

65 Σε δεύτερο στάδιο, αν το καθαρό όφελος από τις μεταβιβάσεις αξίας δεν δικαιολογείται πλήρως από την εν λόγω ανάγκη, πρέπει να εξακριβωθεί αν, ελλείψει τέτοιας δικαιολόγησης, οι μεταβιβάσεις αυτές εξηγούνται αποκλειστικά από το εμπορικό συμφέρον των εν λόγω παρασκευαστών φαρμάκων να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό. Για τους σκοπούς της εξέτασης αυτής, πρέπει να καθοριστεί αν το εν λόγω όφελος, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δικαιολογημένων δαπανών, είναι αρκούντως σημαντικό ώστε να παρακινήσει πράγματι τον παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων να μην εισέλθει στη σχετική αγορά, χωρίς να απαιτείται να υπερβαίνει κατ' ανάγκην τα κέρδη που θα είχε αποκομίσει ο εν λόγω παρασκευαστής, αν είχε δικαιωθεί στη σχετική με διπλώματα ευρεσιτεχνίας ένδικη διαδικασία (απόφαση της 27ης Ιουνίου 2024, Servier κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψη 165 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.)

66 Επομένως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 45 των προτάσεών του, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο χαρακτηρισμός του περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου μπορεί να γίνει δεκτός μόνον όταν οι περιορισμοί του ανταγωνισμού που απορρέουν από τις ρήτρες μη ανταγωνισμού και μη αμφισβήτησης που προβλέπονται στις συμφωνίες διακανονισμού δεν στηρίζονται στην αναγνώριση του κύρους των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας του παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων, αλλά στη μεταβίβαση αξίας από τον εν λόγω παρασκευαστή στον παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων η οποία συνιστά, για τον τελευταίο, κίνητρο να μη διεξάγει υγιή ανταγωνισμό.

67 Ως εκ τούτου, συμφωνίες φιλικού διακανονισμού, όπως η συμφωνία διακανονισμού, πρέπει να χαρακτηρίζονται ως περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου οσάκις από την ανάλυσή τους προκύπτει ότι οι μεταβιβάσεις αξίας από τον παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων προς τον παρασκευαστή του γενόσημου φαρμάκου εξηγούνται, εν τέλει, αποκλειστικώς από το εμπορικό συμφέρον των εν λόγω παρασκευαστών να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό [πρβλ. αποφάσεις Generics (UK), σκέψη 87, και της 25ης Μαρτίου 2021, Lundbeck κατά Επιτροπής, C-591/16 P, EU:C:2021:243, σκέψη 114].

68 Προκειμένου να κριθεί αν μια συμφωνία μπορεί να χαρακτηριστεί ως περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου δεν είναι αναγκαίο να αναλυθεί κάθε ρήτρα της χωριστά, αλλά να εκτιμηθεί αν η συμφωνία αυτή, στο σύνολό της, είναι αρκούντως επιζήμια για την εύρυθμη λειτουργία του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά ώστε να δικαιολογείται ένας τέτοιος χαρακτηρισμός (απόφαση της 27ης Ιουνίου 2024, Servier κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψη 294).

69 Υπό το πρίσμα ακριβώς των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να εκτιμηθεί, πρώτον, αν ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στο πλαίσιο της εξέτασης του ζητήματος αν η συμφωνία διακανονισμού έπρεπε να χαρακτηριστεί ως «περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου», ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί αν η μόνη εύλογη εξήγηση για καθεμιά από τις εμπορικές συναλλαγές ήταν η παροχή κινήτρου στην Teva να αποδεχθεί τις περιοριστικές ρήτρες και, συνακόλουθα, να παραιτηθεί από τον υγιή ανταγωνισμό με την Cephalon ή αν οι συναλλαγές αυτές θα είχαν, εν πάση περιπτώσει, συναφθεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, έπρεπε να αναλυθεί αν οι προβλεπόμενες στην εν λόγω συμφωνία εμπορικές συναλλαγές θα είχαν πράγματι συναφθεί ή αν θα είχαν συναφθεί με τους ίδιους όρους αν δεν υπήρχαν οι περιοριστικές ρήτρες.

70 Συναφώς, όταν το καθαρό όφελος από τις μεταβιβάσεις αξίας δεν μπορεί να δικαιολογηθεί πλήρως από την ανάγκη αντιστάθμισης των εξόδων ή της ταλαιπωρίας που συνδέονται με τη διαφορά μεταξύ ενός παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων και ενός παρασκευαστή πρωτότυπων φαρμάκων σχετικά με το κύρος διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το νομικό κριτήριο που χρησιμοποιείται από τη νομολογία για τον χαρακτηρισμό μιας συμφωνίας φιλικού διακανονισμού ως περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου επιβάλλει να εξακριβωθεί αν το αντάλλαγμα και μόνον της μεταβίβασης αξίας από τον παρασκευαστή του πρωτότυπου φαρμάκου προς τον παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων είναι αρκούντως σημαντικό ώστε να παρακινήσει πράγματι τον παρασκευαστή γενόσημων φαρμάκων να μην εισέλθει στη σχετική αγορά (πρβλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2024, Servier κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψεις 164 και 165 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

71 Υπό τις συνθήκες αυτές, μη ορθώς οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι κατά την εξέταση στην οποία προέβη επικεντρώθηκε στις περιλαμβανόμενες στη συμφωνία διακανονισμού δεσμεύσεις περί μη ανταγωνισμού και μη αμφισβήτησης, οι οποίες, κατ' ουσίαν, συνίστανται σε παραίτηση από την είσοδο στην αγορά.

72 Ασφαλώς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 71 των προτάσεών του, από την εξέταση μεμονωμένα των σκέψεων 45 και 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως θα μπορούσε να συναχθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε αφηρημένη ανάλυση των περιοριστικών ρητρών, εξετάζοντας το υποθετικό σενάριο που στηρίζεται σε σύγκριση «αυτού του οποίου πραγματικά συνέβη με ό,τι θα είχε συμβεί αν δεν υπήρχαν οι περιοριστικές ρήτρες».

73 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 43 έως 46 και 61 έως 162 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατόπιν λεπτομερούς ανάλυσης και σφαιρικής εκτίμησης της συμφωνίας διακανονισμού κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο στο συμπέρασμα ότι η μεταβίβαση αξίας από την Cephalon προς την Teva μέσω εμπορικών συναλλαγών συνιστούσε το αντάλλαγμα για την προσθήκη περιοριστικών ρητρών στη συμφωνία διακανονισμού και, ως εκ τούτου, για τη δέσμευση της Teva να μην εισέλθει κατά τρόπο ανεξάρτητο στην αγορά γενόσημων φαρμάκων.

74 Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, κατ' αρχάς, με τις σκέψεις 43 έως 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι σκόπευε να διαπιστώσει, βάσει ενός υποθετικού σεναρίου, αν οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των αναιρεσειουσών αποκλίνουν από τους συνήθεις όρους της αγοράς, εστιάζοντας, μεταξύ άλλων, στους σκοπούς καθώς και στο οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονταν οι εν λόγω συναλλαγές κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας διακανονισμού, προκειμένου να κρίνει αν οι προβλεπόμενες από την εν λόγω συμφωνία μεταβιβάσεις αξίας είχαν χαρακτήρα κινήτρου.

75 Ωστόσο, τίποτε δεν εμποδίζει να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία αντιπαραδείγματος προκειμένου να διαπιστωθεί περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου (πρβλ. απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, Budapest Bank κ.λπ. C-228/18, EU:C:2020:265, σκέψεις 82 και 83).

76 Μολονότι η ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και η οποία συνίσταται στην εξέταση των εμπορικών συναλλαγών που περιλαμβάνονται στη συμφωνία διακανονισμού αν δεν υπήρχαν περιοριστικές ρήτρες συνεπάγεται, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 47 έως 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη συνεκτίμηση μιας υποθετικής κατάστασης, εντούτοις, η ανάλυση αυτή δεν πρέπει να συγχέεται με τη λεγόμενη μέθοδο «αντιπαραδείγματος».

77 Ενώ η τελευταία αυτή μέθοδος συνίσταται στη σύγκριση της κατάστασης ανταγωνισμού η οποία θα προέκυπτε από την επίμαχη συμφωνία και εκείνης η οποία θα υφίστατο αν δεν υπήρχε η συμφωνία, προκειμένου να εκτιμηθεί η ύπαρξη αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων που προκαλούνται από μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων (πρβλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2024, Επιτροπή κατά KRKA, C-151/19 P, EU:C:2024:546, σκέψη 316 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), η ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εκτίμησης της υπάρξεως περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου σκοπούσε, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 43 έως 50 και 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο να εξακριβωθεί αν οι ρήτρες αυτές συνιστούσαν για την Teva κίνητρο να απέχει από τον υγιή ανταγωνισμό με τη Cephalon προκειμένου να προσδιοριστεί η αντικειμενική σοβαρότητα της σχετικής πρακτικής και όχι να εκτιμηθεί η ύπαρξη αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων. Η τελευταία αυτή εκτίμηση πραγματοποιείται με τις σκέψεις 221 έως 223 και 230 έως 254 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

78 Ως εκ τούτου, το κριτήριο που υιοθέτησε το Γενικό Δικαστήριο δεν απαιτεί, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, να εκτιμάται, για κάθε εμπορική συναλλαγή, αν αυτή θα είχε πράγματι συναφθεί ή αν θα είχε συναφθεί υπό τους ίδιους όρους, αν δεν υπήρχε η συμφωνία διακανονισμού θεωρούμενη στο σύνολό της. Αντιθέτως, σκοπός του κριτηρίου αυτού είναι να διαπιστωθεί αν, όπως απαιτεί η νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 67 της παρούσας αποφάσεως, οι μεταβιβάσεις αξίας εξηγούνται, εν τέλει, αποκλειστικώς από το εμπορικό συμφέρον των οικείων επιχειρήσεων να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό.

79 Εξάλλου, λαμβανομένων υπόψη των διευκρινίσεων που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 47 έως 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, της οποίας οι σκέψεις 48 έως 50 δεν αμφισβητούνται από τις αναιρεσείουσες, όσον αφορά τη διαφορά μεταξύ της ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προσδιορισμού της υπάρξεως περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου και της λεγόμενης μεθόδου «αντιπαραδείγματος» η οποία πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας, το Γενικό Δικαστήριο σαφώς διευκρίνισε, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, τους λόγους για τους οποίους η ανάλυση αυτή δεν ισοδυναμεί με την εν λόγω λεγόμενη μέθοδο «αντιπαραδείγματος».

80 Δεύτερον, πρέπει να εξετασθεί αν το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απέκλινε από τη νομολογία που διαμορφώθηκε με την απόφαση Generics (UK), κατά το μέρος που έκρινε ότι, προκειμένου η Επιτροπή να διαπιστώσει αν η μόνη εύλογη εξήγηση για καθεμιά από τις εμπορικές συναλλαγές ήταν να παρακινηθεί η Teva να αποδεχθεί τις περιοριστικές ρήτρες και, συνακόλουθα, να παραιτηθεί από τον υγιή ανταγωνισμό με τη

Cephalon ή αν οι συναλλαγές αυτές θα είχαν, εν πάση περιπτώσει, συναφθεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, έπρεπε να συγκρίνει αυτό το οποίο πραγματικά συνέβη με ό,τι θα είχε συμβεί αν δεν υπήρχαν οι περιοριστικές ρήτρες.

81 Με την ως άνω αιτίαση, οι αναιρεσείουσες επιδιώκουν, κατ' ουσίαν, να αποδείξουν ότι το κριτήριο που διατύπωσε το Γενικό Δικαστήριο αντιστοιχεί στο κριτήριο που απορρέει από την απόφαση Generics (UK) για την εξέταση της ύπαρξης περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αποτελέσματος και, επομένως, δεν μπορεί, χωρίς να συνεπάγεται πλάνη περί το δίκαιο, να χρησιμοποιηθεί για να αποδειχθεί η ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου.

82 Ωστόσο, όπως προκύπτει από τη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο θέλησε να προβεί σε σφαιρική εκτίμηση των συμφερόντων και των κινήτρων των ενδιαφερομένων μερών, προκειμένου να εξακριβώσει αν οι εμπορικές συναλλαγές που περιλαμβάνονταν στη συμφωνία διακανονισμού μπορούσαν να έχουν άλλη εξήγηση πέραν του εμπορικού συμφέροντος των αναιρεσειουσών να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό.

83 Μια τέτοια εκτίμηση προϋποθέτει, όπως ορθώς παρατήρησε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 50 και 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά των οποίων δεν βάλλουν οι αναιρεσείουσες, την από κοινού ανάλυση των εμπορικών συναλλαγών και της συμφωνίας διακανονισμού, όταν οι εν λόγω συναλλαγές και η εν λόγω συμφωνία εντάσσονται στο ίδιο συμβατικό σύνολο.

84 Πράγματι, όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, προκειμένου να καθοριστεί αν μια συμφωνία μπορεί να χαρακτηρισθεί ως περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου δεν είναι αναγκαίο να αναλυθεί κάθε ρήτρα της χωριστά, αλλά, λόγω των στενών σχέσεων μεταξύ των ρητρών μη αμφισβήτησης, μη εμπορίας και αποκλειστικής προμήθειας της συμφωνίας φιλικού διακανονισμού, να εκτιμηθεί αν η συμφωνία αυτή, στο σύνολό της, είναι αρκούντως επιζήμια για την εύρυθμη λειτουργία του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά ώστε να δικαιολογείται ένας τέτοιος χαρακτηρισμός (πρβλ. απόφαση της 27 Ιουνίου 2024, Servier κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-201/19 P, EU:C:2024:552, σκέψη 294).

85 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 57 των προτάσεών του, τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν, όπως στην προκειμένη περίπτωση, ο σκοπός της ανάλυσης αυτής έγκειται στο να προσδιορισθεί αν οι μεταβιβάσεις αξίας έχουν ενδεχομένως χαρακτήρα κινήτρου και στο να καθορισθεί αν η προσθήκη των περιοριστικών ρητρών στη συμφωνία διακανονισμού συνιστούσε το αντάλλαγμα για τις μεταβιβάσεις αξίας που πραγματοποίησε η Cephalon μέσω των προβλεπόμενων στη συμφωνία διακανονισμού εμπορικών συναλλαγών.

86 Πράγματι, αν διαπιστωθεί ότι, ελλείψει των περιοριστικών ρητρών που περιέχονται στη συμφωνία διακανονισμού, τα μέρη δεν θα είχαν προβεί στις εμπορικές συναλλαγές που προβλέπονται στην εν λόγω συμφωνία, εξ αυτού μπορεί να συναχθεί ότι η μόνη εξήγηση για τις συναλλαγές αυτές είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού που συμφωνήθηκε με την εν λόγω συμφωνία.

87 Εξάλλου, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ουδόλως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε μια τέτοια ανάλυση, οι δε σκέψεις 61 και 162 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως αποδεικνύουν το αντίθετο, ούτε ότι απαίτησε να αποδειχθεί τι θα είχε συμβεί αν δεν υπήρχε η συμφωνία διακανονισμού στο σύνολό της.

88 Επομένως, η υπό κρίση αιτίαση, στηριζόμενη σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

89 Ομοίως, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση των αναιρεσειουσών περί παραμορφώσεως του κριτηρίου που καθιερώθηκε με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 53 της παρούσας αποφάσεως, και περί αντιστροφής του βάρους αποδείξεως το οποίο απαιτείται από την εν λόγω νομολογία.

90 Πράγματι, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε με τη σκέψη 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η Επιτροπή όφειλε να εξακριβώσει αν οι εμπορικές συναλλαγές που προβλέπονταν στη συμφωνία διακανονισμού θα μπορούσαν επίσης να έχουν συναφθεί, με εξίσου ευνοϊκούς όρους, χωρίς τις περιοριστικές ρήτρες.

91 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά της οποίας δεν βάλλουν οι αναιρεσείουσες, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, παραπέμποντας στις σκέψεις 83 και 87 της αποφάσεως Generics (UK), ότι απόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει ότι, στο επίμαχο πλαίσιο, οι περιοριστικές ρήτρες που συνομολογήθηκαν στο πλαίσιο της συμφωνίας διακανονισμού οδήγησαν σε συμφωνία περιορίζουσα τον ανταγωνισμό ως εκ του αντικειμένου και, επομένως, να αποδείξει ότι από την εξέταση της εν λόγω συμφωνίας προκύπτει ότι οι προβλεπόμενες από αυτή μεταβιβάσεις αξίας εξηγούνται αποκλειστικώς από το εμπορικό συμφέρον τόσο του κατόχου του επίμαχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας όσο και του φερόμενου ως προσβάλλοντος το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό.

92 Ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου οι αναιρεσείουσες υποστήριξαν ότι καθεμιά από τις εμπορικές συναλλαγές που περιλαμβάνονται στη συμφωνία διακανονισμού είχε άλλη εύλογη εξήγηση, πέραν του ότι χρησίμευε αποκλειστικώς ως αντάλλαγμα για τις περιοριστικές ρήτρες. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, όπως προκύπτει από τη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αν, για καθεμιά από τις εμπορικές συναλλαγές που προβλέπονταν στην εν λόγω συμφωνία, η Επιτροπή είχε υποπέσει σε πλάνη εκτιμήσεως διαπιστώνοντας ότι οι συναλλαγές αυτές είχαν σκοπό να χρησιμεύσουν ως μεταβίβαση αξίας από τη Cephalon στην Teva με αντάλλαγμα τη δέσμευση της Teva να μην εισέλθει κατά τρόπο ανεξάρτητο στις αγορές γενόσημων φαρμάκων και να μην ανταγωνιστεί τη Cephalon όσον αφορά τη μοδαφινίλη.

93 Το Γενικό Δικαστήριο, κατόπιν λεπτομερούς ανάλυσης της επίμαχης αποφάσεως και καθεμιάς από τις συναλλαγές που περιλαμβάνονταν στη συμφωνία διακανονισμού, κατέληξε, με τη σκέψη 162 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο συμπέρασμα, το οποίο εξάλλου δεν αμφισβητήθηκε από τις αναιρεσείουσες, ότι η Επιτροπή είχε εφαρμόσει το κατάλληλο νομικό κριτήριο διαπιστώνοντας ότι καθεμιά από τις εμπορικές συναλλαγές που προβλέπονταν στη συμφωνία διακανονισμού είχε ως αποκλειστικό σκοπό να αυξήσει το επίπεδο της συνολικής μεταβίβασης αξίας που πραγματοποιήθηκε, με τη συμφωνία αυτή, υπέρ της Teva προκειμένου να την παρακινήσει να αποδεχθεί τις περιοριστικές ρήτρες.

94 Επομένως, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η Επιτροπή είχε αποδείξει δεόντως, σύμφωνα με τη νομολογία που διαμορφώθηκε με τη σκέψη 87 της αποφάσεως Generics (UK), ότι οι μεταβιβάσεις αξίας που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών τις οποίες περιλάμβανε η συμφωνία διακανονισμού εξηγούνταν αποκλειστικά από το εμπορικό συμφέρον της Teva και της Cephalon να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό.

95 Τρίτον, πρέπει να εκτιμηθεί αν, όπως υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε πράγματι ένα κριτήριο με το οποίο η συμμόρφωση ήταν αδύνατη, σε αντίθεση με τη νομολογία που διαμορφώθηκε με την απόφαση Generics (UK), και αν το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε ορθώς το κριτήριο το οποίο το ίδιο διατύπωσε στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκειμένου να εξακριβώσει αν οι εμπορικές συναλλαγές που περιλαμβάνονται σε συμφωνία φιλικού διακανονισμού μπορούσαν να έχουν άλλη εξήγηση πέραν του εμπορικού συμφέροντος, τόσο του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας όσο και του φερόμενου ως προσβάλλοντος το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, να μη διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό.

96 Συναφώς, κατ' αρχάς, στο μέτρο που η ως άνω αιτίαση στηρίζεται στο επιχείρημα, το οποίο εξετάστηκε ήδη με τις σκέψεις 83 έως 87 της παρούσας αποφάσεως, ότι το Γενικό Δικαστήριο θέλησε να εξετάσει τις εμπορικές συναλλαγές «αν δεν υφίστατο η συμφωνία διακανονισμού», το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

97 Εν συνεχεία, πρέπει επίσης να απορριφθούν τα επιχειρήματα των αναιρεσειουσών ότι η σφαιρική εκτίμηση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο αφορούσε, αντιθέτως προς όσα ανέφερε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το ζήτημα αν οι αναιρεσείουσες θα είχαν συνάψει οποιαδήποτε εμπορική συναλλαγή ανεξαρτήτως της συμφωνίας διακανονισμού.

98 Συγκεκριμένα, από κανένα στοιχείο της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη, όπως ανέφερε στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε εξέταση του κατά πόσον οι εμπορικές συναλλαγές που περιλαμβάνονται στη συμφωνία διακανονισμού μπορούσαν να έχουν άλλη εξήγηση πέραν του εμπορικού συμφέροντος των αναιρεσειουσών να μην διεξάγουν υγιή ανταγωνισμό. Όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις σκέψεις 61 και 162 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο προέβη ακριβώς σε αυτή την ανάλυση.

99 Τέλος, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο απέκλεισε τη δυνατότητα σύναψης εμπορικών συναλλαγών συγχρόνως με μια συμφωνία φιλικού διακανονισμού. Αντιθέτως, από τις σκέψεις 56, 61 και 162 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο αναγνώρισε τη δυνατότητα αυτή εξετάζοντας το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών που συνήφθησαν μεταξύ των μερών στο πλαίσιο του φιλικού διακανονισμού των διαφορών τους.

100 Επομένως, όπως παρατήρησε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 71 των προτάσεών του, το κρίσιμο ζήτημα, εν προκειμένω, για να αποδειχθεί η ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου, είναι αν οι εμπορικές συναλλαγές που συνάπτονται στο πλαίσιο συμφωνίας διακανονισμού μπορούν να εξηγηθούν ευλόγως, υπό την έννοια ότι δεν πρέπει να έχουν ως σκοπό τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην αγορά, παρακινώντας έναν δυνητικό ανταγωνιστή να μην εισέλθει στην αγορά με αντάλλαγμα μια μεταβίβαση αξίας μη δικαιολογούμενη από την ανάγκη αντισταθμίσεως των εξόδων ή της ταλαιπωρίας που συνδέονται με τη διαφορά μεταξύ των μερών της εν λόγω συμφωνίας.

101 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο το γεγονός ότι προέβη σε μια τέτοια ανάλυση, η οποία προκύπτει από τις σκέψεις 61 και 162 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

102 Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του δευτέρου σκέλους, το οποίο αφορά εσφαλμένη εφαρμογή της δεύτερης πτυχής του νομικού κριτηρίου που θεσπίστηκε με την απόφαση Generics (UK)

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

103 Στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι οι σκέψεις 182 και 183 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο, διότι η αιτιολογία που παρατίθεται σε αυτές είναι ανεπαρκής και αντιφατική.

104 Συναφώς, οι αναιρεσείουσες υπενθυμίζουν ότι, κατά τα διδάγματα που αντλούνται από τη σκέψη 111 της αποφάσεως Generics (UK), οι συμφωνίες διακανονισμού που έχουν αποδεδειγμένα θετικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα ικανά να δημιουργήσουν εύλογες αμφιβολίες ως προς τον αρκούντως επιβλαβή για τον ανταγωνισμό χαρακτήρα τους δεν μπορούν να συνιστούν περιορισμούς ως εκ του αντικειμένου. Σύμφωνα με την εν λόγω νομολογία, τα αποτελέσματα αυτά πρέπει να είναι αποδεδειγμένα, ασκούντα επιρροή και προσιδιάζοντα στην οικεία συμφωνία και αρκούντως σημαντικά, ώστε να εγείρονται εύλογες αμφιβολίες ως προς το αν η οικεία συμφωνία φιλικού διακανονισμού είναι αρκούντως επιβλαβής για τον ανταγωνισμό και, ως εκ τούτου, αν έχει αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο.

105 Ωστόσο, στην απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης, η Επιτροπή επισήμανε ότι, στο μέτρο που η συμφωνία διακανονισμού είχε εξαλείψει τα εμπόδια πνευματικής ιδιοκτησίας που καθιστούσαν την είσοδο άλλων παρασκευαστών γενόσημων φαρμάκων εξαιρετικά αβέβαιη βραχυπρόθεσμα, η συμφωνία διακανονισμού παρείχε στην Teva τη δυνατότητα να καταστεί ο σημαντικότερος ανταγωνιστής της Cephalon στην αγορά μοδαφινίλης.

106 Κατά τις αναιρεσείουσες, η ανταγωνιστική πίεση που η Teva ασκούσε στην Cephalon κρίθηκε τέτοια ώστε η Επιτροπή απαίτησε από την Teva να μεταβιβάσει τα δικαιώματά της παραγωγής και πώλησης του δικού της προϊόντος μοδαφινίλης προκειμένου να εξαλειφθεί η αλληλεπικάλυψη δραστηριοτήτων μεταξύ των μερών που συμμετείχαν στη συγκέντρωση.

107 Υπό το πρίσμα των ως άνω στοιχείων, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο, αφενός, ότι δεν εξέθεσε, προς απάντηση στα επιχειρήματα που αυτές είχαν προβάλει πρωτοδίκως προκειμένου να αποδείξουν ότι τα θετικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα που απορρέουν από τη συμφωνία διακανονισμού προέκυπταν σαφώς από την απόφαση συγκέντρωσης, τους λόγους για τους οποίους οι περιορισμοί του ανταγωνισμού που περιλαμβάνονται στη συμφωνία διακανονισμού υπερτερούν των σαφώς θετικών για τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων που απορρέουν από την εν λόγω συμφωνία. Επιπλέον, κατά τις αναιρεσείουσες, το Γενικό Δικαστήριο δεν διευκρίνισε τους λόγους για τους οποίους η διαφορά μεταξύ του πλαισίου ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκε στην επίμαχη απόφαση και του πλαισίου το οποίο καθορίστηκε στην απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης είχε ως συνέπεια ότι η συμφωνία διακανονισμού δεν είχε κανένα θετικό για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα.

108 Αφετέρου, οι αναιρεσείουσες εκτιμούν ότι από το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν μπορεί να γίνει αντιληπτός ο τρόπος με τον οποίο το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε, με τη σκέψη 183 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στο αντιφατικό συμπέρασμα κατά το οποίο το γεγονός ότι η Επιτροπή, με την απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης, έκρινε ότι, μετά και παρά τη σύναψη της συμφωνίας διακανονισμού, η Teva εξακολουθούσε να είναι ο πιθανότερος ανταγωνιστής της Cephalon, δεν σήμαινε ότι είχε θεωρήσει ότι τα δικαιώματα γενόσημου της Teva είχαν θετικό για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα.

109 Ειδικότερα, κατά τις αναιρεσείουσες, το σκεπτικό αυτό δεν καθιστά δυνατό να γίνουν κατανοητοί οι λόγοι για τους οποίους η απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης δεν δημιούργησε εύλογες αμφιβολίες ότι η συμφωνία διακανονισμού ήταν αρκούντως επιβλαβής για τον ανταγωνισμό.

110 Η Επιτροπή εκτιμά ότι τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες με το υπόμνημα απαντήσεως σχετικά με τον φερόμενο αντιφατικό χαρακτήρα του σκεπτικού του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο παρατίθεται στις σκέψεις 182 και 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει, ως νέα επιχειρήματα, να απορριφθούν ως απαράδεκτα. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή φρονεί ότι το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι αβάσιμο.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

111 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι οι σκέψεις 182 και 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο λόγω ανεπαρκούς και αντιφατικής αιτιολογίας.

112 Προκαταρκτικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα προβληθέντα από τις αναιρεσείουσες επιχειρήματα, στο πλαίσιο του υπομνήματός τους απαντήσεως, σχετικά με τον αντιφατικό χαρακτήρα του σκεπτικού του Γενικού Δικαστηρίου πρέπει να κριθούν απαράδεκτα ως νέα επιχειρήματα.

113 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αναιρεσείουσες απλώς ανέφεραν στον τίτλο του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και σε ένα σημείο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως ότι σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου ήταν αντιφατικό, χωρίς να επικαλεστούν καμία εξήγηση ή επιχείρημα προς υποστήριξη του αντιφατικού αυτού χαρακτήρα. Μόλις κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως αναπτύχθηκε η φερόμενη αντίφαση, όσον αφορά τη σκέψη 183 και μόνον της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

114 Κατά συνέπεια, στο μέτρο που το επιχείρημα περί αντιφατικής αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ουδόλως τεκμηριώθηκε με το δικόγραφο και προβλήθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως όσον αφορά τη σκέψη 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς, επιπλέον, να στηρίζεται σε στοιχεία που ανέκυψαν μετά την άσκηση της προσφυγής ούτε να αποτελεί ανάπτυξη λόγου προβληθέντος με το δικόγραφο της προσφυγής, πρέπει να θεωρηθεί απαράδεκτο, σύμφωνα με το άρθρο 127, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 190, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

115 Επιπροσθέτως, υπογραμμίζεται ότι οι αναιρεσείουσες δεν αμφισβητούν το σύνολο της αιτιολογίας που παρέθεσε το Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να απορρίψει το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως που προέβαλαν πρωτοδίκως. Πιο συγκεκριμένα, οι αναιρεσείουσες αμφισβητούν μόνον την αιτιολογία που παρέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 182 και 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκειμένου να απορρίψει τα επιχειρήματα τα οποία αυτές είχαν προβάλει προς απόδειξη του ότι τα θετικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της συμφωνίας διακανονισμού της διαφοράς προέκυπταν σαφώς από την απόφαση περί έγκρισης της συγκέντρωσης.

116 Ωστόσο, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η αιτιολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 182 και 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ενέχει πλάνη περί το δίκαιο συνιστάμενη στον ανεπαρκή χαρακτήρα της, η πλάνη αυτή δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την αναίρεση της εν λόγω αποφάσεως.

117 Όπως υποστήριξε η Επιτροπή, οι αναιρεσείουσες, στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, αμφισβήτησαν ένα μόνο στοιχείο του σκεπτικού στο οποίο στηρίχθηκε το Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να απορρίψει το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως.

118 Συναφώς, από τις σκέψεις 178 έως 180 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκύπτει, αφενός, ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε και απέρριψε τα επιχειρήματα που αφορούσαν τον κατά βάση θετικό για τον ανταγωνισμό χαρακτήρα της συμφωνίας διακανονισμού, κρίνοντας ότι η είσοδος της Teva στις αγορές μοδαφινίλης έπρεπε να χαρακτηριστεί ως «καθυστερημένη, ελεγχόμενη και περιορισμένη είσοδος στις αγορές αυτές, παρά ως πρόωρη είσοδος», όπως είχαν υποστηρίξει οι αναιρεσείουσες. Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο, με τις σκέψεις 186 έως 190 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι η διαπίστωση της ύπαρξης περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου δεν μπορούσε να αποκλειστεί λόγω του φερόμενου παρεπόμενου χαρακτήρα των περιοριστικών ρητρών.

119 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτο και εν μέρει αλυσιτελές.

120 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της υπάρξεως περιορισμού ως εκ του αποτελέσματος κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ

121 Προς στήριξη του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο κατά την εξέταση των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων της συμφωνίας διακανονισμού.

122 Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο και αποτέλεσμα μιας συμφωνίας αποτελούν όχι σωρευτικές αλλά διαζευκτικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή της απαγορεύσεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Επομένως, παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας εφόσον έχει αποδειχθεί το επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αντικείμενο αυτής (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P και C-519/06 P, EU:C:2009:610, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

123 Δεδομένου ότι από την εξέταση του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά τις εκτιμήσεις που διατύπωσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο του προσδιορισμού της ύπαρξης περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου, δεν προέκυψε πλάνη περί το δίκαιο, παρέλκει η εξέταση του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της συμφωνίας διακανονισμού.

124 Υπό τις συνθήκες αυτές, η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

125 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

126 Το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

127 Δεδομένου ότι οι αναιρεσείουσες ηττήθηκαν και η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη τους στα δικαστικά έξοδα, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τις Teva Pharmaceutical Industries Ltd και Cephalon Inc. στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)